

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Warszawa, dnia 30 lipca 2025 r.

**Śląski Wydział Zamiejscowy
Departamentu do Spraw
Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji
Prokuratury Krajowej w Katowicach
ul. Wita Stwosza 31
40 - 042 Katowice**

Sygn. akt: [REDACTED]

OPINIA

**FUNDACJI INSTYTUT NA RZECZ KULTURY PRAWNEJ ORDO IURIS DOTYCZĄCA
STOSOWANIA ŚRODKA ZAPOBIEGAWCZEGO W POSTACI TYMCZASOWEGO
ARESZTOWANIA WZGLĘDEM DOMINIKA B. [REDACTED]**

Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, z siedzibą w Warszawie, KRS: 473488 (dalej także jako: „Instytut”, „Ordo Iuris”, „Instytut Ordo Iuris”), przedstawia stanowisko w przedmiocie stosowania względem Dominika B. [REDACTED] środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

SPIS TREŚCI

I. LEGITYMACJA INSTYTUTU.....	2
II. PRZEDMIOT OPINII	3
III. STAN FAKTYCZNY SPRAWY.....	3
IV. USTAWOWE STANDARDY HUMANITARNEGO TRAKTOWANIA.....	6
V. KONSTYTUCYJNE STANDARDY HUMANITARNEGO TRAKTOWANIA	12
VI. MIĘDZYNARODOWE STANDARDY HUMANITARNEGO TRAKTOWANIA	15
VII. WNIOSKI.....	20

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

I. Legitymacja Instytutu

1. Do celów statutowych Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris należy prowadzenie badań nad kulturą prawną i duchowym dziedzictwem, w którym jest zakorzeniona kultura polska oraz propagowanie ich w życiu publicznym i systemie prawnym, a w szczególności afirmowanie przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka oraz działania na rzecz ochrony wynikających z niej praw człowieka i obywatela (§ 7 pkt 1 Statutu Fundacji Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris).
2. Cele przywołane powyżej są realizowane m.in. poprzez włączanie się w postępowania, w tym karne, szczególnie w zakresie ochrony praw i wolności obywatelskich oraz praw człowieka, a także przygotowywanie i prezentowanie ekspertyz, raportów prawnych i opinii. Stanowiska prawne Instytutu, jako głosu organizacji społecznej, mającego istotne znaczenie dla rozstrzygania o prawach i wolnościach obywatelskich jest akceptowane zarówno przez Sąd Najwyższy (np. w sprawie III CSK 307/13), Trybunał Konstytucyjny (sprawy: SK 12/17, K 16/17), Naczelny Sąd Administracyjny (sygn. akt II OSK 1330/17), a także Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu (dalej jako „ETPCz” albo „Trybunał”) (w sprawie Annen przeciwko Niemcom, nr 70693/11; Rabczewska przeciwko Polsce, nr 8257/13; Wunderlich przeciwko Niemcom, nr 18925/15; Mortier przeciwko Belgii, nr 78017/17, M.L. przeciwko Norwegii, nr 64639/16; K.F. i A.F. przeciwko Norwegii, nr 39769/17; E.M. i inni przeciwko Norwegii, nr 53471/17; E.M. i T.A. przeciwko Norwegii, nr 56721/17; O.S. przeciwko Norwegii, nr 63295/17; D.R. przeciwko Norwegii, nr 63307/17; D.R. przeciwko Norwegii, nr 63307/17; F.Z. przeciwko Norwegii, nr 64789/17; S.E. i inni przeciwko Norwegii, nr 9167/18; A.L. i inni przeciwko Norwegii, nr 45889/18; M.A. przeciwko Norwegii, nr 48372/18; R.O. przeciwko Norwegii, nr 49452/18; C.E. przeciwko Norwegii, nr 50286/18; K.E. i A.K. przeciwko Norwegii, nr 57678/18; M.F. przeciwko Norwegii, nr 5947/19; S.S. i J.H. przeciwko Norwegii, nr 15784/19; S.A. przeciwko Norwegii, nr 26727/19; Andersen przeciwko Polsce, nr 53662/20; Figel przeciwko Słowacji, nr 12131/21; Chirilă przeciwko Rumunii, nr 5610/21; Megard przeciwko Francji, nr 32647/22).
3. Instytut jako *amici curiae* przedstawiał swoją opinię sądom konstytucyjnym innych państw, np. Trybunałowi Konstytucyjnemu Chorwacji (sprawa nr U-I-60/1991). Instytut przekazał także swoje opinie Komisji Weneckiej, Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, Komisarzowi ds. Praw Człowieka, Komisji Spraw Politycznych i Demokracji PACE, Radzie Praw Człowieka ONZ.
4. Ordo Iuris posiada status konsultacyjny przy Radzie Gospodarczej i Społecznej Organizacji Narodów Zjednoczonych (ECOSOC), przyznany na podstawie art. 71 Karty Narodów Zjednoczonych. Jest również akredytowany przy Parlamencie Europejskim (zarejestrowany pod nr 206499215012-94), aktywnie uczestnicząc w procesie podejmowania decyzji ustawowych.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

5. Ze względu na profil swojej działalności Instytut Ordo Iuris jest legitymowany do przedstawienia opinii prawnej dotyczącej przedmiotowej sprawy, a zaprezentowane przez Ordo Iuris stanowisko może stanowić istotną wartość przy rozpatrywaniu przez Sąd sprawy Dominika B[REDACTED]

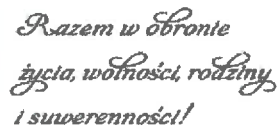
II. Przedmiot Opinii

6. Przedmiotem Opinii jest kwestia oceny zgodności z międzynarodowymi standardami w zakresie ochrony praw człowieka oraz konstytucyjnymi i ustawowymi gwarancjami praw i wolności obywatelskich stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania względem Dominika B[REDACTED] w śledztwie dot. Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, nadzorowanym przez Śląski Wydział Zamiejscowy Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej w Katowicach, w sytuacji istnienia negatywnej przesłanki procesowej stosowania tymczasowego aresztowania, o której mowa w art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k., tj. gdy pozbawienie podejrzanego wolności spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo.

III. Stan faktyczny sprawy

7. Stan faktyczny Opinii bazuje na:

- dokumentacji medycznej Dominika B[REDACTED] i informacjach o jego stanie zdrowia, dostępnych w materiałach prasowych,
- informacji Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r., zatytułowanej: „*Śląski pion PZ Prokuratury Krajowej zabezpieczył ponad 117 milionów złotych w śledztwie dotyczącym Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych*”, <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/slaski-pion-pz-prokuratury-krajowej-zabezpieczyl-ponad-117-milionow-zlotych-w-sledztwie-dotyczacym-rzadowej-agencji-rezerw-strategicznnych>,
- informacji Prokuratury Krajowej z dnia 13 czerwca 2025 r., zatytułowanej: „*Kolejne zarzuty w śledztwie dotyczącym RARS*”, <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/kolejne-zarzuty-w-sledztwie-dotyczacym-rars>
- wpisu Prokuratury Krajowej w portalu społecznościowym X z dnia 13 lipca 2025 r., https://x.com/PK_GOV_PL/status/1933590789310837024,
- publikacji prasowej z dnia 4 lipca 2025 r. w portalu internetowym gpcodziennie.pl zatytułowanej: „*Prokurator Zok przetrzymuje za kratami ciężko chorego Dominika*”, <https://gpcodziennie.pl/831356-prokurator-zok-przetrzymuje-za-kratami-ciezko-chorego-dominika.html>,

- Informacje zawarte w przywołanych komunikatach i publikacjach były szeroko rozpowszechnione w mediach, wobec czego należy je traktować jako fakty powszechnie znane w rozumieniu przepisu art. 168 k.p.k.

8.1. Dominik E. [REDACTED] jest pod stałą opieką medyczną [REDACTED]
[REDACTED] z siedzibą w [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED], podmiot ten jest największym niepublicznym ośrodkiem
chirurgii okulistycznej w Polsce, który [REDACTED] zapewnia pacjentom
dostęp do najbardziej innowacyjnych metod diagnostyki i leczenia schorzeń
wzroku.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

- 8.2. W warunkach wolnościowych Dominik B. korzystał z najbardziej specjalistycznej formy porad dostępnych w Klinice, tj. z konsultacji profesorskich.
- 8.3. [REDACTED]
[REDACTED] lewe przeszedł operację usunięcia zaćmy, po której wdała się jaskra [REDACTED] óle w oku lewym nasiliły się. Mimo fachowej, kompleksowej i stałej pomocy okulistycznej [REDACTED] Dominik B. widzi na lewe oko. Jest jednooczny.
- 8.4. Dominik B. ma też bardzo poważne problemy z okiem prawym. [REDACTED] obu oczach, stale utrzymuje się u niego zapalenie naczyń i siatkówki. [REDACTED] odłożono planowaną operację na zaćmę w jedynym oku widzącym Dominika B., tj. w oku prawym, z powodu zaostrzenia zapalenia błony naczyniowej oraz jaskry wtórnej.
9. Z przywołanego powyżej komunikatu Prokuratury Krajowej z dnia 13 czerwca 2025 r. i wpisu w portalu społecznościowym X wynika, że Dominik B. został zatrzymany w Warszawie w dniu 12 czerwca 2025 r. przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Tego samego dnia prokurator ze Śląskiego Wydziału Zamiejscowego Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w Katowicach ogłosił Dominikowi B. zarzuty. 13 czerwca 2025 r. Sąd Rejonowy Katowice- Wschód w Katowicach uwzględnił wniosek prokuratora i zastosował wobec Dominika B. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy.
10. Z ogólnodostępnych informacji prasowych wynika również, że Dominik B. został w dniu 17 lipca 2025 r. poddany badaniu lekarskiemu w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Wskazano, że nie może on przebywać w warunkach zwykłego aresztu, gdyż wymaga całodobowej opieki medycznej. W warunkach izolacji penitencjarnej podjęcie reakcji i stała opieka medyczna jest możliwa jedynie w areszcie śledczym z oddziałem szpitalnym. Stan zdrowia Dominika B. może wymagać podjęcia natychmiastowej i adekwatnej reakcji medycznej okulistycznej, wykonania specjalistycznych badań i wykonania stosownego zabiegu.
11. Jak wynika z wykazu zakładów leczniczych przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie wykazu zakładów leczniczych, w tym psychiatrycznych, przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania oraz warunków zabezpieczenia tych zakładów (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 4, dalej jako Rozporządzenie 2015), w Polsce funkcjonuje obecnie 85 takich podmiotów .

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

12. Areszt śledczy z oddziałem szpitalnym znajduje się przy areszcie śledczym w Bytomiu, ale jak wynika z informacji zawartych na stronie Służby Więziennej, <https://www.sw.gov.pl/galeria/szpital-i-ambulatorium-z-izba-chorych> nie ma w nim oddziału okulistycznego, a zatem również niezbędnego, wysokospecjalistycznego sprzętu do diagnostyki schorzeń oka. Nie ma też stale dostępnego specjalisty, który w razie zaistnienia pilnej potrzeby udzieli niezbędnej pomocy, wykona badanie lub konieczny zabieg.
13. Jak wynika z dostępnych informacji prasowych oddziału okulistycznego nie ma w żadnym z 85 zakładów leczniczych w Polsce, przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania.

IV. Ustawowe standardy humanitarnego traktowania

14. Wskazać należy, że już regulacje ustawowe szczebla krajowego zapewniają gwarancje ochrony podejrzanego/oskarżonego w przedmiocie oceny możliwości stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy spowodowałoby ono dla życia lub zdrowia podejrzanego/ oskarżonego poważne niebezpieczeństwo.
15. Punkt wyjścia do analizy prawnej stanowią przepisy Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 46 z późn. zm., dalej jako: k.p.k.).
16. Zgodnie z treścią przepisu art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. „Jeżeli szczególne względy nie stoją temu na przeszkodzie, należy odstąpić od tymczasowego aresztowania, zwłaszcza gdy pozbawienie oskarżonego wolności: 1) spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo”.
17. W doktrynie postępowania karnego podkreśla się, że: „W komentowanym przepisie chodzi o sytuację, w której przebywający w areszcie śledczym nie może podjąć leczenia, a jego brak może spowodować realnie poważne niebezpieczeństwo nie tylko dla życia, lecz także dla zdrowia podejrzanego (oskarżonego). Niektóre jednostki chorobowe bowiem wymagają leczenia w warunkach wolnościowych, gdyż areszty śledcze nie dysponują specjalistycznym zapleczem medycznym. W tym wypadku względy humanitaryzmu przesądzają o odstąpieniu od tymczasowego aresztowania” (K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 259).
18. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 lutego 1995 r., WZ 35/95: „Przez przeciwwskazanie do stosowania tymczasowego aresztowania w wypadku, gdy pozbawienie oskarżonego wolności spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo (art. 218 pkt 1 KPK- obecnie art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k.- dop. Autora Opinii), należy rozumieć taką sytuację, w której charakter

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

schorzenia na jakie cierpi oskarżony lub rozmiar doznanego przez niego uszkodzenia ciała są tego rodzaju, że - z uwagi na brak środków do odpowiedniej interwencji medycznej w warunkach pozbawienia wolności lub co najmniej znacznego utrudnienia w aplikowaniu zaleconego sposobu leczenia - osiągnięcie rezultatów zapewniających uniknięcie w tych warunkach wskazanego wyżej niebezpieczeństwa nie jest możliwe”.

19. Z przywołanego stanowiska Sądu Najwyższego wynika, że przy ocenie występowania negatywnej przesłanki do stosowania tymczasowego aresztowania z art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. należy brać pod uwagę następujące kryteria: charakter schorzenia podejrzanego/oskarżonego lub rozmiar doznanego uszkodzenia ciała, dostępność środków zapewniających odpowiednią interwencję medyczną w warunkach izolacyjnych lub co najmniej znaczne utrudnienie w zastosowaniu zaleconego sposobu leczenia w warunkach izolacyjnych, możliwość osiągnięcia takich rezultatów w leczeniu w warunkach izolacyjnych, które zapewnią uniknięcie poważnego zagrożenia dla życia lub zdrowia podejrzanego.
20. Z przywołanego stanowiska Sądu Najwyższego wynika zatem, że jeżeli charakter schorzenia lub rozmiar doznanego uszkodzenia ciała są takie, że z uwagi na brak warunków, w tym środków do adekwatnej interwencji medycznej lub co najmniej znacznego utrudnienia w stosowaniu zaleconego sposobu leczenia, nie jest możliwe osiągnięcie rezultatów, które nie tylko pozwolą, ale zapewnią uniknięcie poważnego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia podejrzanego, należy do tymczasowego aresztowania odstąpić.
21. Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 8 czerwca 2018 r., II AKa 103/18, wskazał, iż okoliczności polegające na tym, że: oskarżony wymaga specjalistycznego leczenia w związku z poważną chorobą, którą u niego zdiagnozowano, powinien to leczenie kontynuować i poddać się wkrótce zabiegowi operacyjnemu, należy zaliczyć do grupy przesłanek wymienianych w art. 259 § 1 k.p.k., skutkujących odstąpieniem od tymczasowego aresztowania oskarżonego.
22. W doktrynie podkreśla się również, że norma zawarta w przepisie art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k. wyraża zakaz stosowania aresztu i nakaz odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania, jeżeli szczególne względy nie stoją temu na przeszkodzie. Wskazuje się bowiem, że: „Określenie ”odstąpić” należy zatem rozumieć jako ”nie stosować” lub ”zrezygnować” ze stosowanego już tymczasowego aresztowania, zastępując je nieizolacyjnym środkiem zapobiegawczym” (J. Izydorczyk, 2.1. Zakaz z uwagi na życie lub zdrowie oskarżonego [w:] Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym, Kraków 2002) oraz „W wypadkach określonych w omawianym przepisie tymczasowe aresztowanie jest, co do zasady, niedopuszczalne” J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. 35, 2023.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

23. Podnieść jednocześnie należy, że na gruncie analizowanej sprawy nie zachodzą szczególne względy, które przemawiałyby za zastosowaniem tego środka pomimo istnienia poważnego niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia Dominika B. w postaci całkowitej utraty wzroku przez podejrzanego. Obowiązek wykazania owych szczególnych względów spoczywa na prokuratorze wnioskującym o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że chodzi tu o sytuację, gdy pozostawiony na wolności oskarżony może naruszyć prawidłowy tok postępowania (J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. 35, 2023).
24. Na gruncie analizowanej sprawy nie zachodzą ani owe szczególne względy, tj. naruszenie prawidłowego toku postępowania, ani przesłanka ogólna do zastosowania tymczasowego aresztowania, o jakiej mowa w art. 258 § 1 pkt 2), tj. obawa bezprawnego utrudniania postępowania. Przesłanka ta stanowiła, zgodnie z treścią komunikatu Prokuratury Krajowej z dnia 13 czerwca 2025 r., element uzasadnienia wniosku prokuratora o zastosowanie wobec Dominika B. tymczasowego aresztowania. Trudno uznać ją jednak za uzasadnioną w sytuacji, gdy jak wynika z komunikatu Prokuratury Krajowej z dnia 3 czerwca 2024 r., śledztwo dot. zakupów Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych zostało wszczęte 1 grudnia 2023 r. Nie sposób zatem racjonalnie uzasadnić na czym miałyby polegać utrudnianie postępowania przez Dominika B. w śledztwie, które toczy się już prawie 19 miesięcy.
25. Przy czym na gruncie analizowanej sprawy nie znajdzie zastosowania dyspozycja wynikająca z treści przepisu art. 260 § 1 k.p.k. zgodnie z którym: „Jeżeli stan zdrowia oskarżonego tego wymaga, tymczasowe aresztowanie może być wykonywane tylko w postaci umieszczenia w odpowiednim zakładzie leczniczym, w tym w zakładzie psychiatrycznym”. Z dokumentacji medycznej Dominika B. wynika bezsprzecznie, że jego stan zdrowia wymaga specjalistycznego leczenia w oddziale okulistycznym. Pozostaje jednocześnie faktem, że oddziału więziennego okulistycznego w Polsce nie ma.
26. W przedmiocie braku odpowiedniego zakładu leczniczego podnosi się w doktrynie: „Należy jednak pamiętać, że cele postępowania karnego nie mogą być osiągnane za wszelką cenę, w tym i przez ryzykowanie życiem i zdrowiem oskarżonych, co do których do chwili wydania prawomocnego wyroku nie ma nawet pewności, że popełnili zarzucone im przestępstwa. Nie można dlatego aprobować aresztowania oskarżonego, którego życie jest zagrożone, gdy np. administracja państwowa nie przygotowała aresztu (zakładu leczniczego) odpowiedniego dla utrzymania oskarżonego przy życiu i w niepogorszonego zdrowiu” (J. Izydorczyk, 2.1. Zakaz z uwagi na życie lub zdrowie oskarżonego [w:] *Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym*, Kraków 2002)

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

27. Przywołany pogląd stanowi lustrzane odbicie ciągle aktualnej tezy, zawartej w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 1992 r., II AKz 115/92, w której Sąd Apelacyjny wskazał, że: „Cele postępowania karnego nie mogą być osiągnięte za wszelką cenę, w tym i przez ryzykowanie życiem osób oskarżonych, co do których nie ma nawet pewności, że popełnili zarzucone im przestępstwa. Oskarżyciel nie może więc oczekiwać, że sąd aprobuje aresztowanie oskarżonego, którego życie jest zagrożone, gdy administracja państwowa nie przygotowała aresztu (zakładu leczniczego), odpowiedniego dla utrzymania oskarżonego przy życiu i w niepogorszonym zdrowiu (art. 218 pkt 1 i art. 219 kpk- obecnie odpowiednio art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. i art. 260 § 1 k.p.k.-dop. Autora Opinii)”.
28. Z treści przepisu art. 253 § 1 k.p.k. wynika wprost, iż: „Środek zapobiegawczy należy niezwłocznie uchylić lub zmienić, jeżeli ustaną przyczyny, wskutek których został on zastosowany, lub powstaną przyczyny uzasadniające jego uchylenie albo zmianę”.
29. Jak wskazuje się w doktrynie art. 253 § 1 k.p.k. zawiera tzw. dyrektywę adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej oskarżonego. Wyraża ona nakaz dokonywania przez prokuratora lub sąd oceny potrzeby oraz celowości utrzymywania środka zapobiegawczego, a zwłaszcza tymczasowego aresztowania, a w konsekwencji uchylenia lub zmiany tego środka w chwili, gdy ustaną przyczyny jego zastosowania. Przedmiotowa dyrektywa obliuguje zatem organ procesowy do ciągłego kontrolowania zasadności stosowania środka zapobiegawczego. Gdy tylko organ dojdzie do wniosku, że utrzymywanie tymczasowego aresztowania jest nieuzasadnione, jest zobligowany do jego uchylenia lub zmiany (tak: K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 253., J. Karaźniewicz [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Zagrodnik, Warszawa 2024, art. 253, R. A. Stefański, S. Zabłocki [w:] R. A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296*, Warszawa 2019, art. 253).
30. Analogiczne stanowisko jest prezentowane także w judykaturze. Spośród wielu wystarczy wskazać na: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., II KK 152/06, LEX nr 249199, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 13 maja 2009 r., II AKz 264/09, LEX nr 513117.
31. Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej oskarżonego, która obliuguje organy procesowe do bieżącego weryfikowania nie tylko zebranych dowodów, ale i okoliczności uzasadniających potrzebę uchylenia zastosowanego środka zapobiegawczego ma przeciwdziałać sytuacji, kiedy kontynuowanie tymczasowego aresztowania stanie się niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. Pogląd ten należy uznać za utrwalony zarówno w doktrynie (por. T. Grzegorzczak [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Komentarz*, Warszawa 2014, art. 253), jak i w judykaturze (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1995 r., II KRN 124/95, OSNKW 1996, nr 1-2, poz. 7, wyrok Sądu Najwyższego z dnia

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

4 października 2004 r., IV KK 172/04, LEX nr 137466, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 29 stycznia 2015 r., II AKa 119/14, LEX nr 1651937).

32. **Wśród przesłanek uzasadniających uchylenie lub zmianę tymczasowego aresztowania, w doktrynie wymienia się ciężką chorobę oskarżonego** (tak: A. Sakowicz (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. 11, 2025, art. 253; R. A. Stefański, S. Zabłocki [w:] R. A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296*, Warszawa 2019, art. 253).
33. Sąd Najwyższy już w postanowieniu z dnia 11 stycznia 1985 r., IV KZ 203/84, LEX nr 22008 wskazał, iż: „Uchylenie tymczasowego aresztowania może nastąpić wtedy, gdy przemawiają za tym przesłanki faktyczne, np. brak uprawdopodobnienia zarzutu czy zaistnienie choćby jednej z przesłanek wymienionych w art. 218 k.p.k. [obecnie art. 259 § 1 k.p.k. – dop. Autora Opinii], albo prawne, przy czym obowiązkiem sądu orzekającego jest przytoczenie ich w uzasadnieniu i wskazanie tych argumentów, które zdecydowały o uchyleniu tymczasowego aresztowania”.
34. Należy podkreślić, że art. 253 k.p.k. przewiduje dodatkową (oprócz kontroli instancyjnej z art. 252 k.p.k.) kontrolę stosowania środka zapobiegawczego, kontrolę z urzędu. Warto w tym kontekście wskazać na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 listopada 2009 r., ws. II AKz 475/09, w którym Sąd wziął pod uwagę z urzędu, ponad treść wniesionego zażalenia okoliczność, że służba więzienna nie miała oddziału szpitalnego, który mógłby oskarżonemu zapewnić leczenie ze schorzenia onkologicznego i nie miała możliwości transportowania go na zaplanowane zabiegi do odpowiedniego instytutu publicznej służby zdrowia. Sąd uchylił tymczasowe aresztowanie oskarżonego, mimo nieprawomocnego skazania go na 8 lat pozbawienia wolności. Sąd uznał bowiem, że zachodzi przesłanka z art. 440 k.p.k., tj. utrzymanie postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe. W śledztwie dot. RARS, Dominik B. ma status podejrzanego, nie skazanego.
35. Z art. 253 § 2 k.p.k. wynika, że zastosowany przez sąd środek zapobiegawczy może być w postępowaniu przygotowawczym uchylony lub zmieniony na łagodniejszy również przez prokuratora. Z ogólnodostępnych komunikatów Prokuratury Krajowej wynika również, że prokurator prowadzący postępowanie posiada pełną dokumentację medyczną Dominika B.
36. Przypomnieć wreszcie należy, że przepis art. 257 § 1 k.p.k. wyraża dyrektywę minimalizacji środków zapobiegawczych, zwaną również zasadą subsydiarności stosowania tymczasowego aresztowania, regułą umiaru lub regułą proporcjonalności zgodnie z którą nie należy stosować środka ostrzejszego, jeżeli wystarczający jest środek łagodniejszy. Tymczasowe aresztowanie winno być stosowane jako *ultima ratio*

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

(R. A. Stefański, S. Zabłocki [w:] R. A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167-296*, Warszawa 2019, art. 257).

37. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w postanowieniu z dnia 27 stycznia 2000 r., II AKz 19/00, OSA 2000/11-12: „Zgodnie z zasadą minimalizacji i proporcjonalności środków zapobiegawczych, winne być one wykorzystywane przez organ procesowy w sposób adekwatny do istniejącego zagrożenia dla prawidłowego toku procesu. Niepożądane z tego punktu widzenia zachowanie oskarżonego może mieć zatem różną wagę i nie musi w każdym przypadku oznaczać konieczności zabezpieczenia przebiegu postępowania karnego w sposób najbardziej rygorystyczny, tj. poprzez tymczasowe aresztowanie. Trafność podejmowanej w tym przedmiocie decyzji zależy więc od własnej oceny zaistniałych w danej sprawie okoliczności leżących po stronie oskarżonego”.

38. Jak wskazuje Jerzy Skorupka w komentarzu do art. 257 k.p.k.: „Dyrektywa minimalizacji tymczasowego aresztowania eksponowana jest w orzecznictwie ETPCz (zob. np. wyr. ETPCz z 4.10.2005 r. w sprawie 10268/03 Kankowski przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 4.10.2005 r. w sprawie 17732/03 Krawczak przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 13.9.2005 r. w sprawie 44165/98 Skroboł przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 28.07.2005 r. w sprawie 75112/01 Czarnecki przeciwko Polsce, Legalis). W swoim orzecznictwie ETPCz podkreśla obowiązek rozważenia zastosowania **alternatywnych** dla tymczasowego aresztowania środków zabezpieczających prawidłowy tok postępowania karnego (zob. np. wyr. ETPCz z 11.10.2005 r. w sprawie 37444/97 Bagiński przeciwko Polsce, Legalis). Z orzeczeń ETPCz zapadłych w „polskich” skargach wynika, że praktyka stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania w Polsce oceniana jest krytycznie z punktu widzenia standardów określonych w art. 5 ust. 3 ETPCz. Najczęściej powtarzającym się w tych wyrokach zarzutem wobec sądów jest m.in. brak rzetelnego badania, czy zastosowanie innego, nieizolacyjnego środka zapobiegawczego byłoby w sprawie **wystarczające** do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania (zob. np. wyr. ETPCz z 4.10.2005 r. w sprawie 10268/03 Kankowski przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 4.10.2005 r. w sprawie 17732/03 Krawczak przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 13.09.2005 r. w sprawie 44165/98 Skroboł przeciwko Polsce, Legalis; wyr. ETPCz z 28.07.2005 r. w sprawie 75112/01 Czarnecki przeciwko Polsce, Legalis)” (J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. 35, 2023).

39. Dyrektywa minimalizacji tymczasowego aresztowania z art. 257 § 1 k.p.k. wraz z dyrektywą adaptacji środków zapobiegawczych z art. 253 § 1 k.p.k. i dyrektywą adekwatności środków zapobiegawczych, o której mowa w art. 258 § 4 k.p.k., ograniczają stosowanie tymczasowego aresztowania do wymogów wskazanych w art. 5 ust. 1 lit. c EKPCz (J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. 35, 2023).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

40. Z Informacji Prokuratury Krajowej z dnia 13 czerwca 2025 r., zatytułowanej: „Kolejne zarzuty w śledztwie dotyczącym RARS” wynika, że we wniosku prokurator wskazał, iż konieczność zastosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego wynika z zachodzącej obawy bezprawnego utrudniania postępowania, a także grożącej podejrzanemu surowej kary. Jak wskazano już powyżej, śledztwo dot. zakupów Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych zostało wszczęte 1 grudnia 2023 r. trudno zatem racjonalnie uzasadnić, na czym miałyby polegać utrudnianie postępowania przez Dominika B. [REDACTED] w śledztwie, które toczy się już prawie 19 miesięcy.

V. Konstytucyjne standardy humanitarnego traktowania

41. Jak wskazano, przedmiotem Opinii jest kwestia oceny zgodności stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania względem Dominika B. [REDACTED] w sytuacji istnienia negatywnej przesłanki procesowej stosowania tymczasowego aresztowania, o jakiej mowa w art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k., tj., gdy pozbawienie podejrzanego wolności spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo.

42. W tym kontekście podnieść również należy, że standard konstytucyjny w przedmiocie ochrony zdrowia obywateli wyznacza art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.). Zgodnie z art. 68 ust. 1 Konstytucji: „Każdy ma prawo do ochrony zdrowia”. Jak wskazuje się w doktrynie, jest to prawo podmiotowe przysługujące jednostce, rodzące po stronie władz publicznych obowiązki jego ochrony i zapewnienia możliwości jego realizacji (por. M. Florczak-Wątor [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II*, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 68).

43. Jak wskazywał niejednokrotnie Trybunał Konstytucyjny: „Treścią prawa do ochrony zdrowia nie jest naturalnie jakiś abstrakcyjnie określony (...) stan «zdrowia» poszczególnych jednostek, ale możliwość korzystania z systemu ochrony zdrowia, funkcjonalnie ukierunkowanego na zwalczanie i zapobieganie chorobom, urazom i niepełnosprawności” (Wyrok TK z dnia 7 stycznia 2004 r., K 14/03, OTK-A 2004, nr 1, poz. 1).

44. Art. 214 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 911, dalej także jako: k.k.w.) stanowi m.in., iż tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej z takich uprawnień, jakie przysługują skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w systemie zwykłym w zakładzie karnym typu zamkniętego. Do takich praw, zgodnie z art. 102 pkt 1) k.k.w. należy w szczególności prawo do odpowiednich ze względu na zachowanie zdrowia warunków bytowych oraz świadczeń zdrowotnych, a na podstawie art. 115 § 1 k.k.w. zapewnienie bezpłatnych świadczeń zdrowotnych, leków i artykułów sanitarnych.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

45. Obowiązujące przepisy k.k.w., w tym np. art. 212 ba. k.k.w. dają pewne możliwości objęcia szczególną ochroną tymczasowo aresztowanego, jeżeli w związku z toczącym się postępowaniem, w którym uczestniczy tymczasowo aresztowany, wystąpiło poważne zagrożenie lub istnieje bezpośrednia obawa wystąpienia poważnego zagrożenia dla życia lub zdrowia. Pewne możliwości przewidują również przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2022 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. poz. 2848, dalej jako: Rozporządzenie 2022), wydanego na podstawie art. 249 § 1 k.k.w., ale rozwiązania te, jak chociażby: kontrola stanu zdrowia (art. 249 § 1 pkt 1) k.k.w., czy też możliwość zastosowania pewnych odstępstw od zasad wykonywania tymczasowego aresztowania ze względu na stan zdrowia tymczasowo aresztowanego (np. § 18 i 19 Rozporządzenia 2022), w przypadku Dominika B. są dalece niewystarczające. Stan zdrowia Dominika B. już momencie zastosowania tymczasowego aresztowania, a związane z nim nieodłącznie silny stres zwiększa istniejące, poważne niebezpieczeństwa dla zdrowia Dominika K. i ryzyko całkowitej utraty wzroku w jedynym widzącym oku. Nie zapewniają skutecznej realizacji konstytucyjnego prawa do opieki medycznej. Nie niweczą zatem występowania negatywnej przesłanki procesowej, o której mowa w art. 259 § pkt 1) k.p.k.
46. W przedmiocie braku odpowiedniego zakładu leczniczego, należy raz jeszcze przypomnieć, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie (*vide*: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 czerwca 1992 r., II AKz 115/92) prezentowane jest stanowisko, iż: „(...)cele postępowania karnego nie mogą być osiągane za wszelką cenę, w tym i przez ryzykowanie życiem i zdrowiem oskarżonych, co do których do chwili wydania prawomocnego wyroku nie ma nawet pewności, że popełnili zarzucone im przestępstwa. Nie można dlatego aprobować aresztowania oskarżonego, którego życie jest zagrożone, gdy np. administracja państwowa nie przygotowała aresztu (zakładu leczniczego) odpowiedniego dla utrzymania oskarżonego przy życiu i w niepogorszonego zdrowiu” (J. Izydoreczny, 2.1. *Zakaz z uwagi na życie lub zdrowie oskarżonego* [w:] *Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym*, Kraków 2002).
47. Należy też pamiętać o wynikającej z art. 7 Konstytucji RP zasadzie praworządności, zgodnie z którą: „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”.
48. Standard konstytucyjny w zakresie ochrony praw osób osadzonych wyznacza również art. 40 Konstytucji, zgodnie z którym: „Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”. Jego dopełnienie stanowi przepis art. 41 ust. 4 Konstytucji, zgodnie z którym: „Każdy pozbawiony wolności powinien być traktowany w sposób humanitarny”. Przepis ten formułuje tzw. podwyższony standard humanitarnego

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

traktowania w stosunku do tego, który wynika z art. 40 Konstytucji, stanowiąc jego uzupełnienie.

49. Znaczenie zakazów wskazanych w art. 40 i 41 ust. 4 Konstytucji wyjaśnił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 26 maja 2008 r., wskazując m.in., że: „Traktowanie humanitarne obejmuje coś więcej niż tylko konstytucyjny zakaz stosowania tortur, okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania (art. 40 Konstytucji). Jest to takie postępowanie wobec osoby pozbawionej wolności, które uwzględnia i respektuje pewne minimalne potrzeby każdego człowieka, odnosząc je do przeciętnych standardów danego społeczeństwa. Dlatego pozbawienie wolności nie może polegać na odebraniu jednostce wszelkich możliwości decydowania o swoim postępowaniu i swojej sytuacji” oraz że traktowanie humanitarne w rozumieniu art. 41 ust. 4 Konstytucji RP „wymaga od władzy publicznej pozytywnych działań w celu zaspokojenia tych potrzeb” (wyrok TK z 26 maja 2008 r. SK 25/07, OTK-A 2008, nr 4, poz. 62, analogicznie TK w wyrokach z 20 listopada 2012 r., SK 3/12, z 31 marca 2015 r., U 6/14).
50. Jak wskazuje się w doktrynie: „W tym właśnie zakresie art. 41 ust. 4 Konstytucji uzupełnia art. 40 i dopiero łączna wykładnia obu tych przepisów pozwala na odtworzenie całościowego (w aspekcie negatywnym i pozytywnym) standardu humanitarnego traktowania” (M. Florczak-Wątor [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, wyd. II, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 40). Prawo do humanitarnego traktowania wynika równocześnie z obowiązku poszanowania i ochrony przyrodzonej godności ludzkiej, wskazanej w art. 30 Konstytucji, która ma charakter absolutny. Jest niezbywalna i nienaruszalna.
51. Jak wskazuje się w doktrynie, przepis art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. jest przeznaczony typowo dla przypadków odstąpienia od tymczasowego aresztowania ze względów humanitarnych (tak: J. Lzydorczyk, *Zakaz z uwagi na życie lub zdrowie oskarżonego* [w:] *Stosowanie tymczasowego aresztowania w polskim postępowaniu karnym*, Kraków 2002). To one „przesądzą o odstąpieniu od tymczasowego aresztowania” (K. Eichstaedt [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX/el. 2025, art. 259).
52. Także w orzecznictwie do art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k., za utrwalony należy uznać pogląd, że przepis ten dedykowany jest do przypadków uzasadnionych ideą humanitaryzmu.
53. Pogląd ten dominował już na gruncie orzecznictwa do art. 218 pkt 1) kodeksu postępowania karnego z dnia 19 kwietnia 1969 r., który stanowił odpowiednik obecnie obowiązującego art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k., w brzmieniu identycznym z obecnym brzmieniem art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. Art. 218 § 1 pkt 1) k.p.k. z 1969 r. stanowił bowiem, że: „Jeżeli szczególne względy nie stoją temu na przeszkodzie, należy odstąpić od tymczasowego aresztowania, zwłaszcza gdy pozbawienie oskarżonego wolności: 1)

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

spowodowałoby dla jego życia lub zdrowia poważne niebezpieczeństwo, (...)”. Na ideę humanitaryzmu jako *ratio* stosowania art. 218 pkt 1) k.p.k. z 1969 r., a obecnie art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. wskazano m.in. w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 sierpnia 1995 r., II AKz 211/9.

54. Na względy humanitaryzmu w wykonywaniu środków zapobiegawczych wskazuje również wprost art. 4 § 1 i 2 k.k.w. zgodnie z którym: „§ 1. Kary, środki karne, środki kompensacyjne, przepadek, środki zabezpieczające i środki zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Zakazuje się stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karania skazanego. § 2. Skazany zachowuje prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia”.
55. Jak wskazuje się w doktrynie, zasady wynikające z art. 4 k.k.w. stanowią uzupełnienie przywołanych już powyżej norm, zawartych w art. 30, 40 i 41 ust. 4 Konstytucji RP.

VI. Międzynarodowe standardy humanitarnego traktowania

56. Standardy ochrony osób osadzonych wyznaczają także akty prawa międzynarodowego, którymi zgodnie z art. 9 Konstytucji Rzeczypospolita Polska jest związana, które w myśl art. 87 ust. 1 Konstytucji stanowią źródła powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej i które wreszcie nakazują organom władzy publicznej kierowanie się w swoim działaniu względami humanitaryzmu.
57. Do zasady humanitaryzmu w szerokim zakresie odwołują się także normy prawa międzynarodowego.
58. Art. 5 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, przyjętej przez Zgromadzenia Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 10 grudnia 1948 r., stanowi wprost, iż: „Nikt nie może być poddawany torturom albo okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu”.
59. Na zasadę humanitaryzmu wskazują również przepisy Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, dalej także jako MPPOiP). Art. 7 zdanie pierwsze MPPOiP stanowi, że: „Nikt nie będzie poddawany torturom lub okrutnemu, niehumanitarnemu albo poniżającemu traktowaniu lub karaniu”. Art. 10 ust. 1 MPPOiP stanowi z kolei, iż: „Każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka”.
60. W szerokim zakresie do zasady humanitaryzmu nawiązuje Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm., dalej także jako: Europejska Konwencja Praw

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Człowieka) i wypracowane na kanwie jej postanowień bogate orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej także jako: ETPCz), z siedzibą w Strasburgu.

61. Art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowi, iż: „Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.
62. W kontekście przedmiotu Opinii warto zwrócić uwagę na następujące aspekty zakazu określonego w art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (na podstawie: A.M. Nowicki, *Komentarz do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności [w:] Wokół Konwencji Europejskiej. Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, wyd. VIII, Warszawa 2021*):
1. „Zakres obowiązków państwa może być różny w zależności od tego, czy w traktowanie sprzeczne z art. 3 Konwencji zamieszani byli funkcjonariusze państwa, czy wchodziła w grę wyłącznie przemoc ze strony osób prywatnych”.
 2. „W przypadku osób pozbawionych wolności zakaz złego traktowania wynikający z art. 3 Konwencji odnosi się tak samo do wszelkich jego form niezależnie od celu danego środka; nie ma znaczenia, czy pozbawienie wolności było związane z postępowaniem karnym, czy z umieszczeniem w specjalnym zakładzie dla ochrony życia lub zdrowia”.
 3. „Trybunał nie może jednak zastępować władz krajowych i wybierać zamiast nich z szerokiego wachlarza możliwych środków tego, który pozwoliłby zapewnić właściwe wypełnienie przez nie obowiązków na podstawie art. 3 Konwencji”.
63. W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu w kwestii naruszenia art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka zwraca się uwagę na:
1. Obowiązek zapewnienia osobom pozbawionym wolności odpowiedniej opieki medycznej oraz zapewnienia, aby warunki detencji były zgodne z Konwencją:
 - a. „Sposób traktowania, by znaleźć się w zakresie regulacji art. 3 Konwencji, musi osiągnąć pewien minimalny poziom dolegliwości. Ocena tego minimum jest relatywna; zależy od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak długość trwania traktowania, następstwa psychiczne i fizyczne oraz, w niektórych przypadkach, płeć, wiek, stan zdrowia ofiary” (Wyrok ETPC z 29.04.2003 r., 50390/99, *MCGLINCHEY I INNI v. WIELKA BRYTANIA*, LEX nr 79555.).
 - b. „Na mocy art. 3 Państwo musi zapewnić, by osoba była pozbawiona wolności w warunkach zgodnych z poszanowaniem ludzkiej godności, by sposób i metoda stosowania środka w postaci pozbawienia wolności nie poddawała jej

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

- cierpieniu lub niedogodnościom o natężeniu przekraczającym nieunikniony poziom cierpienia wpisanego w pozbawienie wolności oraz by, biorąc pod uwagę praktyczne wymogi pozbawienia wolności, stan jej zdrowia i samopoczucie były odpowiednio zabezpieczone poprzez między innymi zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej” (Wyrok ETPC z 29.04.2003 r., 50390/99, MCGLINCHEY I INNI v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 79555).
- c. „Dokonując oceny, czy kara lub traktowanie jest „poniżające” w rozumieniu art. 3 Konwencji, należy wziąć pod uwagę, czy w zamierzeniu ma poniżyć i upokorzyć daną osobę oraz czy, w odniesieniu do następstw, wywarło negatywny wpływ na jej osobowość w sposób sprzeczny z art. 3. Taki rodzaj traktowania może także być opisany jako wywołujący uczucia strachu, cierpienia i małości ofiary będące w stanie ją poniżyć lub upokorzyć oraz ewentualnie złamać jej opór fizyczny lub psychiczny” (Wyrok ETPC z 3.04.2001 r., 27229/95, KEENAN v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 76211).
- d. „Władze mają obowiązek ochrony zdrowia osoby pozbawionej wolności. Brak stosownej opieki medycznej może spowodować się do traktowania sprzecznego z art. 3 Konwencji” (Wyrok ETPC z 3.04.2001 r., 27229/95, KEENAN v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 76211).
2. Istnienie obowiązku zapewnienia przez Państwo systematycznego nadzoru nad stanem zdrowia i warunkami życia osób pozbawionych wolności. Długotrwałe przetrzymywanie osoby w złym stanie zdrowia może stanowić niehumanitarne i poniżające traktowanie w rozumieniu art. 3 Konwencji: „Nawet jeśli z art. 3 nie wynika ogólny obowiązek zwolnienia więźnia z aresztu ze względów zdrowotnych, nakłada on na państwo powinność ochrony integralności fizycznej pozbawionych wolności, zwłaszcza przez zapewnienie wymaganej opieki medycznej” oraz „Więzień nie powinien być narażony na większe cierpienie niż to, które jest nieuniknione przy pozbawieniu wolności” (M. A. Nowicki, *Mouisel przeciwko Francji* - wyrok ETPC z dnia 14 listopada 2002 r., skarga nr 67263/01, [w:] M.A. Nowicki, *Nowy Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 1999-2004, Zakamycze, 2005, s. 281, Zakamycze 2005).*
3. Przetrzymywanie w więzieniu kobiety z wyjątkowo poważnym inwalidztwem, w warunkach niedostosowanych do jej stanu zdrowia, było poniżającym traktowaniem (Wyrok ETPC z 10 lipca 2001 r., 33394/96, PRICE v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 76186).
4. Prawo wszystkich więźniów do przebywania w areszcie w warunkach zgodnych z wymogami ludzkiej godności, zapewniających, że tryb i sposób wykonywania nałożonych środków nie narażają więźniów na ból lub cierpienia, których natężenie przewyższa stopień cierpienia nieuchronnie związanego z przebywaniem

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

w detencji. Oprócz zdrowia więźniów, należytej ochrony wymaga także ich samopoczucie, mając na uwadze praktyczne wymogi ich uwięzienia. Konwencja nakłada na państwo obowiązek ochrony samopoczucia psychicznego osób pozbawionych wolności, na przykład poprzez zapewnienie im odpowiedniej pomocy medycznej.

64. Kwestia braku odpowiedniej opieki medycznej dla osoby tymczasowo aresztowanej była przedmiotem zainteresowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, także w kontekście naruszenia art. 2 ust. 1 EKPCz, tj. prawa do ochrony życia, m.in. na kanwie wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej także jako: ETPC) z dnia 9 grudnia 2008 r., 77766/01, w sprawie DZIECIAK v. POLSKA, LEX nr 468505.

65. Art. 2 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka stanowi: „Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę. Nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia (...)”.

66. W sprawie Dzieciak przeciwko Polsce Trybunał uznał, że Polska naruszyła art. 2 Konwencji (oskarżony Zbigniew Dzieciak zmarł w areszcie). W wyroku w tej sprawie Trybunał stwierdził m.in., że:

1. „(...) Osoby pozbawione wolności znajdują się w szczególnie delikatnym położeniu, a organy władzy mają obowiązek je chronić”.
2. „Trybunał podkreślał również prawo wszystkich osadzonych do warunków osadzenia zgodnych z godnością człowieka, tak aby zapewnić, iż sposób i metody wykonywania stosowanych środków nie poddają więźniów cierpieniu lub dolegliwościom o intensywności przekraczającej nieuchronny poziom cierpienia wpisany w pozbawienie wolności. Ponadto, oprócz zdrowia osadzonych, także ich dobrostan musi zostać odpowiednio zapewniony, przy uwzględnieniu praktycznych nakazów osadzenia”.
3. Konwencja „(...) zobowiązuje Państwo do ochrony fizycznego dobrostanu osób pozbawionych wolności, na przykład poprzez zapewnienie im odpowiedniej opieki medycznej”.

67. Ponadto, w wyroku z 28 października 1998 r., ws. Osman przeciwko Wielkiej Brytanii ETPCz zwrócił uwagę na fakt, iż art. 2 ust. 1 zdanie pierwsze Europejskiej Konwencji Praw Człowieka zobowiązuje państwo nie tylko do powstrzymania się od umyślnego i bezprawnego pozbawienia życia, ale także do podjęcia odpowiednich kroków, mających na celu ochronę życia osób podlegających jego jurysdykcji: „Dla Trybunału, biorąc pod uwagę istotę prawa chronionego w art. 2 Konwencji, które jest fundamentalnym prawem w systemie Konwencji, wystarczającym jest, aby skarżący

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

- wykazał, że władze nie zrobiły wszystkiego, czego w sposób racjonalny można było od nich oczekiwać, w celu uniknięcia rzeczywistego i bezpośredniego ryzyka dla życia, o którym władze wiedziały lub powinny były wiedzieć" (Wyrok ETPC(WI) z 28.10.1998 r., 23452/94, OSMAN v. WIELKA BRYTANIA, LEX nr 77238).
68. Wreszcie, jak wskazano już powyżej art. 5 ust.1 lit c) wz. z ust. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka limituje stosowanie tymczasowego aresztowania do wymogów wskazanych w art. 5 ust. 1 lit. c) EKPCz, zgodnie z którym: „Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo: (...) c) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą, lub, jeśli jest to konieczne, w celu zapobieżenia popełnieniu takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu”. Art. 5 ust. 3 stanowi z kolei, że: „Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit. c) niniejszego artykułu powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej i ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę”.
69. Jak wskazał ETPCz w wyroku *Stanev przeciwko Bułgarii* - wyrok ETPC z dnia 17 stycznia 2012 r., skarga nr 36760/06, [w:] M.A. Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 2012*, LEX, 2013, s. 126, LEX 2013: „Pozbawienie wolności jest środkiem tak poważnym, że jest usprawiedliwione jedynie, gdy inne - mniej dolegliwe - były rozważane, ale zostały uznane za niewystarczające dla ochrony interesu indywidualnego lub publicznego, który może wymagać pozbawienia danej osoby wolności. Nie wystarcza więc, aby pozbawienie wolności było zgodne z prawem krajowym. Musi ono być również w danych okolicznościach konieczne”.
70. Na zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania wskazuje również Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE. C. z 2007 r. Nr 303, str. 1 z późn. zm.). która w art. 4 stanowi wprost, że: „Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.
71. Zakaz niehumanitarnego karania zawarty jest wreszcie w postanowieniach Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 roku (Dz. U. z 1989 r. Nr 63, poz. 378) i w Europejskiej konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (Dz.U. z 1995 r. Nr 46, poz. 238).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

72. Należy pamiętać, o możliwości odpowiedzialności odszkodowawczej Państwa za sprzeczne z prawem działania. Przewidują ją zarówno przepisy prawa krajowego, jak i międzynarodowego:

1. art. 77 ust. 1 Konstytucji: „Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej”.
2. art. 41 ust. 5 Konstytucji: „Każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania”.
3. art. 552 § 4 k.p.k.: „Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania”.
4. art. 5 ust. 5 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka w zw. z art. 3 Protokołu nr 7 z dnia 22.11.1984 r. w Strasburgu: „Każdy, kto został pokrzywdzony przez niezgodne z treścią tego artykułu zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo do odszkodowania”.

73. W wyroku z dnia 29 kwietnia 2003 r., w sprawie MCGLINCHEY I INNI v. WIELKA BRYTANIA Trybunał wskazał, że: „W przypadku naruszenia art. 2 lub 3 Konwencji, które to artykuły plasują się pomiędzy najbardziej fundamentalnymi postanowieniami Konwencji, zadośćuczynienie za straty niemajątkowe wynikające z naruszenia powinno co do zasady być częścią dostępnych środków odwoławczych” (M. A. Nowicki, *McGlinchey i inni przeciwko Wielkiej Brytanii - wyrok ETPC z dnia 29 kwietnia 2003 r., skarga nr 50390/99*, [w:] M.A. Nowicki, *Nowy Europejski Trybunał Praw Człowieka. Wybór orzeczeń 1999-2004, Zakamycze, 2005*, s. 299, Zakamycze 2005).

74. Jak wynika z Komunikatu Prokuratury Krajowej z 21 lipca 2025 r., prokuratura dysponuje dokumentacją medyczną Dominika B. Stosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacji istnienia negatywnej przesłanki procesowej w rozumieniu art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k. może wskazywać także na naruszenie art. 231 k.k., tj. na nadużycie uprawnień przez prokuratora.

VII. Wnioski

75. Stan faktyczny w analizowanej sprawie i dokonana analiza prawna pozwala na postawienie kategorycznego wniosku, iż w przypadku Dominika B. występuje negatywna przesłanka procesowa do stosowania tymczasowego aresztowania w rozumieniu art. 259 § 1 pkt 1) k.p.k., w postaci poważnego zagrożenia dla jego zdrowia-utruty wzroku w jedynym widzącym oku, która może doprowadzić do całkowitej ślepoty podejrzanego, która winna skutkować uchYLENIEM zastosowanego wobec Dominika B. izolacyjnego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

76. Dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania powodującego poważne niebezpieczeństwo dla zdrowia Dominika B. należy traktować jako działanie naruszające:

1. gwarancje ustawowe, nakazujące wykonywanie środków zapobiegawczych w sposób humanitarny i zakazujące niehumanitarnego karania skazanego (odnośne przepisy k.k.w.),
2. gwarancje konstytucyjne, zakazujące poniżającego karania, a w podwyższonym standardzie wobec osób pozbawionych wolności, nakazujące humanitarne traktowanie osób osadzonych (art. 7, 30, 40 wz. z art. 41 ust.4 Konstytucji),
3. standardy prawa międzynarodowego w zakresie ochrony praw człowieka, zakazujące niehumanitarnego karania, przywołane w szerokim zakresie w treści Opinii.

77. Naruszenie wskazanych norm i standardów prawa krajowego i międzynarodowego, może w konsekwencji prowadzić do odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Marcin Perłowski

Wiceprezes Zarządu

adw. Magdalena Majkowska

Członek Zarządu

Załączniki:

1. statut Fundacji na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris,
2. wydruk informacji opowiadającej odpisowi aktualnemu z KRS.